

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

Κοινοβουλευτική Ομάδα

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αθήνα, 4 Ιουνίου 2026

Προς:

Τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Μαργαρίτη Σχινά

Θέμα: «Χρηματοδοτικό κενό στα Προγράμματα Οργανώσεων Ελαιουργικών Φορέων (ΟΕΦ) για το 2026 – Κίνδυνος κατάρρευσης επενδύσεων, οικονομικής ζημίας συνεταιρισμών και αποδυνάμωσης ενός στρατηγικού εργαλείου της ελληνικής ελαιοπαραγωγής»

Κύριε Υπουργέ,

Το τομεακό πρόγραμμα ελαιολάδου αποτελεί διαχρονικά μια ειδική παρέμβαση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και εντάσσεται στο Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας για την ΚΑΠ 2023–2027. Πρόκειται για ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία στήριξης της ελληνικής ελαιοπαραγωγής, το οποίο δεν λειτουργεί ως μια απλή εισοδηματική ενίσχυση αλλά ως διαρθρωτική παρέμβαση που αποσκοπεί στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, της ποιότητας, της εξωστρέφειας και της οργάνωσης της αγοράς μέσω συλλογικών σχημάτων, οργανώσεων παραγωγών και συνεταιρισμών.

Η χρηματοδότησή του προέρχεται κυρίως από τον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό της ΚΑΠ, μέσω του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ – Πυλώνας Ι), με δυνατότητα εθνικής και ιδιωτικής συμμετοχής και ποσοστό ευρωπαϊκής

χρηματοδότησης που δύναται να φθάσει έως και το 75%. Η συνολική ετήσια στήριξη του τομέα προσεγγίζει τα 10,6 εκατ. ευρώ ετησίως.

Ο τομέας του ελαιολάδου έχει στρατηγική σημασία για τη χώρα. Η Ελλάδα συγκαταλέγεται μεταξύ των σημαντικότερων παραγωγών παγκοσμίως, με υψηλό ποσοστό παραγωγής εξαιρετικά παρθένου ελαιολάδου. Ωστόσο, διαχρονικά αντιμετωπίζει σοβαρές διαρθρωτικές αδυναμίες: κατακερματισμό παραγωγής, χαμηλή οργάνωση της αγοράς, περιορισμένη τυποποίηση και διάθεση μεγάλου μέρους της παραγωγής ως χύμα προϊόν, γεγονός που περιορίζει σημαντικά την προστιθέμενη αξία του ελληνικού προϊόντος.

Ακριβώς για αυτούς τους λόγους τα τομεακά προγράμματα δημιουργήθηκαν ώστε να αντιμετωπίσουν προβλήματα που δεν μπορούν να λυθούν μέσω των κλασικών εισοδηματικών ενισχύσεων. Ενώ η βασική ενίσχυση παρέχει οριζόντια στήριξη ανά στρέμμα, δεν μεταβάλλει τη δομή της αγοράς, ούτε ενισχύει ουσιαστικά την οργάνωση των παραγωγών, την ποιότητα του παραγόμενου προϊόντος ή την εξωστρέφεια του κλάδου. Αντιθέτως, μέσω των Οργανώσεων Παραγωγών και των Οργανώσεων Ελαιουργικών Φορέων χρηματοδοτούνται κρίσιμες παρεμβάσεις που αφορούν επενδύσεις σε εξοπλισμό, δράσεις τυποποίησης, προγράμματα προώθησης και marketing, καινοτόμες πρακτικές, περιβαλλοντικές δράσεις, μέτρα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων, αλλά και ενίσχυση συνεργειών και οικονομιών κλίμακας μεταξύ των παραγωγών.

Στην Ελλάδα συμμετέχουν περίπου 65 Οργανώσεις Παραγωγών και Οργανώσεις Ελαιουργικών Φορέων, που αντιστοιχούν σε περίπου 20.000 ελαιοπαραγωγούς. Παρότι αριθμητικά η συμμετοχή τους παραμένει περιορισμένη σε σχέση με το σύνολο των παραγωγών της χώρας, οι οργανώσεις αυτές αποτελούν τον πιο οργανωμένο, δυναμικό και εξωστρεφή πυρήνα του κλάδου, λειτουργώντας ως βασικός μοχλός ανάπτυξης, συνεργασίας και παραγωγικού μετασχηματισμού.

Σήμερα, ωστόσο, διαμορφώνεται μια εξαιρετικά σοβαρή κατάσταση που θέτει σε άμεσο κίνδυνο τη συνέχιση και τη λειτουργία του προγράμματος. Σύμφωνα με στοιχεία και ενημερωτικά σημειώματα των φορέων του κλάδου, δημιουργείται ουσιαστικά χρηματοδοτικό κενό για το έτος 2026, το οποίο στην πράξη οδηγεί σε διακοπή της συνέχειας των ήδη εγκεκριμένων προγραμμάτων ΟΕΦ 2024–2027.

Το γεγονός αυτό δεν μπορεί να θεωρηθεί απλώς μια τεχνική δυσλειτουργία ή μια συνηθισμένη διοικητική καθυστέρηση. Πρόκειται για μια εξέλιξη με ιδιαίτερα σοβαρές οικονομικές, παραγωγικές και κοινωνικές συνέπειες, καθώς μεταφέρει το βάρος και το κόστος στους ίδιους τους συνεταιρισμούς και στους παραγωγούς.

Και αυτό συμβαίνει τη στιγμή που οι φορείς έχουν ήδη προχωρήσει σε συγκεκριμένες ενέργειες και δεσμεύσεις. Έχουν υπογράψει συμβάσεις, έχουν παραλάβει εξοπλισμό, έχουν υλοποιήσει επενδύσεις, έχουν αναλάβει πολυτελείς οικονομικές υποχρεώσεις, έχουν χρηματοδοτήσει μέρος των ενεργειών με ίδιους πόρους και σε πολλές περιπτώσεις έχουν ήδη εξαντλήσει τα διαθέσιμα περιθώρια τραπεζικού δανεισμού.

Μάλιστα, αναφέρεται ότι συνεταιρισμοί σε περιοχές όπως η Ζάκρος, οι Παπαγιαννάδες, ο Κουτσουράς, η Σητεία, η Ιεράπετρα αλλά και άλλες περιοχές της χώρας έχουν ήδη προχωρήσει σε ενέργειες και επενδύσεις στηριζόμενοι σε εγκεκριμένα προγράμματα και σε χρηματοδοτικές δεσμεύσεις της ίδιας της Πολιτείας.

Συνεπώς, γεννάται εύλογα το ερώτημα: πώς είναι δυνατόν η ίδια η Πολιτεία να εγκρίνει επενδύσεις, να δημιουργεί υποχρεώσεις, να ενεργοποιεί συμβάσεις και στη συνέχεια να αποσύρεται στο πιο κρίσιμο σημείο της διαδικασίας;

Διότι το αποτέλεσμα είναι οι συνεταιρισμοί να έχουν καλύψει οι ίδιοι δαπάνες που είχαν σχεδιαστεί υπό διαφορετικές προϋποθέσεις, να επωμιστούν ένα ρίσκο που δεν τους αναλογεί, να βρεθούν αντιμέτωποι με συμβατικές ρήτρες και κυρώσεις και να διαχειριστούν τον κίνδυνο απώλειας επενδύσεων και απαξίωσης εξοπλισμού.

Οι συνέπειες που επισημαίνονται είναι ιδιαίτερα σοβαρές, καθώς μπορεί να οδηγήσουν σε οικονομική ασφυξία των συνεταιρισμών, ενεργοποίηση προστίμων και συμβατικών ρητρών, αναστολή ή πάγωμα επενδύσεων που βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη, απαξίωση εξοπλισμού αξίας εκατοντάδων χιλιάδων ευρώ, αλλά και σε σοβαρή διατάραξη της σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ του κράτους και των παραγωγικών φορέων.

Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί επίσης η αιτιολόγηση που φαίνεται να προβάλλεται σχετικά με την αδυναμία χρηματοδότησης του έτους 2026 από εθνικούς πόρους, με το επιχείρημα ότι αυτή ενδέχεται να θεωρηθεί «παράνομη κρατική ενίσχυση».

Ωστόσο, το επιχείρημα αυτό δημιουργεί εύλογα ερωτήματα, ιδίως όταν μέχρι σήμερα παραμένει σε εκκρεμότητα και η κάλυψη των δαπανών των ετών 2024 και 2025. Σύμφωνα με όσα έχουν γίνει γνωστά, έχει ήδη αποσταλεί σχετικό ερώτημα προς τις ευρωπαϊκές αρχές προκειμένου να διευκρινιστεί εάν η χρηματοδότηση μπορεί να καταβληθεί χωρίς να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση, χωρίς όμως μέχρι σήμερα να υπάρχει οριστική κατάληξη. Επομένως, τίθενται σοβαρά ερωτήματα ως προς τον συνολικό σχεδιασμό της κυβέρνησης για την κάλυψη τόσο των εκκρεμοτήτων των ετών 2024-2025 όσο και του χρηματοδοτικού κενού του 2026, καθώς και ως προς τη νομική τεκμηρίωση που επικαλείται το Υπουργείο.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατίθενται από τους φορείς, η απαιτούμενη χρηματοδότηση για το 2026 εκτιμάται περίπου στα 8–9 εκατ. ευρώ.

Μάλιστα επισημαίνεται ότι το ποσό αυτό δεν δημιουργεί ουσιαστική δημοσιονομική επιβάρυνση του προϋπολογισμού του 2026, καθώς τα προγράμματα εκτελούνται έως τις 31.12.2026, ενώ οι έλεγχοι και οι πληρωμές ολοκληρώνονται εντός του 2027, μέχρι τις 30.10.2027.

Με άλλα λόγια, το πραγματικό δημοσιονομικό βάρος μεταφέρεται χρονικά στο επόμενο οικονομικό έτος.

Πέρα όμως από το οικονομικό σκέλος, υπάρχει και μια πολύ σοβαρή διάσταση αξιοπιστίας.

Διότι εδώ δεν τίθεται μόνο ζήτημα χρηματοδότησης.

Τίθεται ζήτημα αξιοπιστίας του κράτους απέναντι στους παραγωγούς, στους συνεταιρισμούς και συνολικά απέναντι σε ένα μοντέλο συλλογικής οργάνωσης που η ίδια η Πολιτεία υποστηρίζει ότι επιθυμεί να ενισχύσει.

Είναι εύλογο να αναρωτηθεί κανείς: πώς μιλάμε για εξωστρέφεια, για παραγωγικό μετασχηματισμό, για τυποποίηση, για αύξηση προστιθέμενης αξίας και για ενίσχυση συνεργατικών σχημάτων όταν αποδυναμώνεται ένα από τα βασικά εργαλεία που υπηρετεί ακριβώς αυτούς τους στόχους;

Δεδομένων όλων των παραπάνω,

Ερωτάσθε κύριε Υπουργέ,

1. Ποια είναι η ακριβής κατάσταση σχετικά με τη χρηματοδότηση των προγραμμάτων ΟΕΦ για το 2026;
2. Πόσες οργανώσεις παραγωγών, συνεταιρισμοί και παραγωγοί επηρεάζονται ανά Περιφέρεια και ανά Περιφερειακή Ενότητα;
3. Ποιο είναι το συνολικό ύψος των ανειλημμένων συμβατικών υποχρεώσεων των ενταγμένων φορέων;
4. Ποιο είναι το συνολικό ύψος των ήδη πραγματοποιημένων επενδύσεων;
5. Ποια είναι η νομική βάση του ισχυρισμού περί παράνομης κρατικής ενίσχυσης;
6. Υπάρχει σχετική γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή άλλου αρμόδιου οργάνου;
7. Έχει αποσταλεί σχετικό αίτημα ή έγγραφο στις ευρωπαϊκές αρχές και ποια είναι η εξέλιξή του;
8. Προτίθεται το Υπουργείο να προχωρήσει σε μεταβατική χρηματοδότηση για το 2026;
9. Πώς θα προστατευθούν οι συνεταιρισμοί από πρόστιμα, κυρώσεις και οικονομική ζημία;
10. Ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα για την απρόσκοπτη συνέχιση των προγραμμάτων και τη διασφάλιση της λειτουργίας τους έως και τη νέα προγραμματική περίοδο;
11. Ποια είναι η σημερινή κατάσταση σχετικά με τη χρηματοδότηση των δαπανών των προγραμμάτων ΟΕΦ για τα έτη 2024 και 2025 και πότε προβλέπεται η οριστική επίλυση του ζητήματος και η καταβολή τους;
12. Έχει ληφθεί απάντηση από τις ευρωπαϊκές αρχές στο σχετικό αίτημα που έχει αποσταλεί για το ζήτημα της κρατικής ενίσχυσης; Εάν όχι, ποιες ενέργειες έχουν πραγματοποιηθεί από το Υπουργείο για την επιτάχυνση της διαδικασίας;
13. Με ποιους πόρους σχεδιάζεται να καλυφθεί η χρηματοδότηση των ετών 2024 και 2025; Από κοινοτικούς πόρους, όπως προβλεπόταν αρχικά από το τομεακό πρόγραμμα, ή από εθνικούς πόρους;
14. Σε περίπτωση που επιλεγεί η κάλυψη από εθνικούς πόρους, ποιο θα είναι το συνολικό δημοσιονομικό κόστος και για ποιο λόγο καλείται τελικά ο Έλληνας φορολογούμενος να επωμιστεί το βάρος μιας αστοχίας ή κακοδιαχείρισης που αφορά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή του προγράμματος;

Οι Ερωτώντες Βουλευτές

Αικατερίνη (Κατερίνα) Σπυριδάκη

Εμμανουήλ Χνάρης